

**CONCESSIÓ DE LA MEDALLA DE LA
UNIVERSITAT POMPEU FABRA
AL PROFESSOR JORDI LLOVET**

25 d'octubre del 2011

Benvolgut professor Daniel Serra, vicerector d'Economia, Recursos de la Informació i Relacions Institucionals,
Benvolgut professor Jaume Casals, catedràtic de Filosofia de la UPF,
Benvolguda Dra. Esther Berástegui, delegada del rector per als Serveis a la Comunitat Universitària de la UB,
Benvolgut amic Jordi Llovet,
Membres de la comunitat universitària,
Amigues i amics,

El Consell de Govern de la Universitat Pompeu Fabra va decidir concedir la Medalla de la Universitat al professor Jordi Llovet, catedràtic emèrit de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada de la Universitat de Barcelona, perquè ha tingut a bé fer una donació *mortis causa* de la seva biblioteca i d'altres objectes molt preuats a la nostra universitat. Al vestíbul de l'auditori d'aquest campus podeu veure una exposició

d'algunes peces ben representatives de la donació. Li estem molt agraïts. La nostra universitat només té vint-i-dos anys de vida i les donacions de persones generoses com el Dr. Llovet han fet que la Biblioteca de la Universitat tingui ja una solidesa considerable, prop de sis-cents mil volums, el 40% dels quals procedeixen de donacions i cessions. La donació del Dr. Llovet conté uns 30.000 volums que, un dia encara llunyà, per sort, adornaran l'esveltesa de les sales del Dipòsit de les Aigües.

El professor Llovet és un humanista que durant els darrers anys ha posat l'accent en la defensa d'aquest llegat a la Universitat davant les amenaces a les quals està sotmès. Ha publicat un llibre polèmic, *Adéu a la Universitat. L'eclipsi de les humanitats*, que ja va per la tercera edició. És una defensa de la tradició universitària de les *litterae humaniores*, que veu perduda per la insistència en una formació professional i especialitzada, d'una banda, i per la fragmentació i l'atomització de les carreres de lletres, de l'altra. I recorda amb nostàlgia aquella formació d'Oxford o de Heidelberg, on s'ensenyava el pensament, la història, la literatura i l'art dels clàssics cap endavant. Els dos primers cursos més generals i introductoris, els darrers més com a seminaris en què el professor dialogava amb els estudiants. Bé, probablement el professor Llovet no ho sap, però el grau en Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra fou concebut amb aquest patró i s'hi ha mantingut fidel durant tots aquests anys, amb l'adaptació al procés de Bolonya pel mig. No tenim cap altre grau en lletres i maldem per donar precisament la formació que el professor Llovet ens recomana.

Encara que, com bé sabeu, jo comparteixo la preocupació del professor Llovet pel futur de les *litterae humaniores* a la Universitat, en algunes coses no sóc tan pessimista com ell. En un divertit capítol del llibre, “Humanitats i noves tecnologies”, Llovet abomina els excessos tecnològics que conspiren contra la cultura de debò. Ben bé que Plató va formar Aristòtil sense usar mai cap PowerPoint. Però podem mirar l'altra cara de la moneda. Que les humanitats poden beneficiar-se, i molt, de les noves tecnologies. Contaré dues anècdotes: una vegada un professor a qui respecto molt i que la setmana passada vam investir doctor honoris causa per la nostra universitat, Ernesto Garzón Valdés, em deia que estava convidat a fer una conferència en un cicle dedicat als viatges i, malgrat que ell ha estat i és un viatger incansable, volia parlar dels perills de viatjar massa. Jo li vaig dir que recordava la frase del Kempis: “*Qui multum peregrinantur, raro sanctificantur*” (d'*Imitatione Christi*, 1, 33). I ell em va dir, i com trobaré la citació ara? Jo el vaig dur al meu despatx, vaig posar el text a Google i en deu segons teníem el lloc de *La Imitació de Crist* a la pantalla. Ara, amb l'iPhone, no cal ni anar al despatx! Una vegada, entristit pel record d'algú estimat, em va venir a la memòria un vers d'Ovidi: “*haec mihi semper erunt imis infixae medullis*”, i vaig posar-lo a Google. De seguida va sortir *Tristia* 1, 5, 9. Una meravella. Això no ho podia fer tan ràpid ni el mateix professor Llovet abans.

Sempre es diu que un dels més grans humanistes, Petrarca, duia sempre un exemplar de les *Confessions* de sant Agustí a la butxaca. Doncs bé, jo les duc ara al meu Kindle d'Amazon amb molts d'altres llibres que m'agraden, i (ho sé perquè ell m'ho ha contat) el meu amic, el professor

José María Micó, duu al seu llibre electrònic una biblioteca clàssica i contemporània considerable.

Vull acabar amb una reflexió que pren en compte la idea, tan repetida, que la lògica del mercat ofegarà els estudis humanístics. Vaig a intentar una mena d'argument *reductio ad absurdum* des de la mateixa ciència econòmica. Diuen els economistes que els béns públics són aquells, en la seva terminologia, que són no rivals i no excloents. Això significa que, per exemple, davant de la possibilitat de respirar aire pur no rivalitzem perquè que hom respiri l'aire pur de la muntanya no impedeix un altre a fer-ho i, també, que no és possible excloure ningú d'aquesta possibilitat; una vegada proveït el bé ho és per a tothom. Doncs bé, la teoria econòmica estàndard afirma que el mercat no està en condicions de proveir aquests béns perquè ningú no té prou incentius per fer-ho i perquè tothom té incentius per gaudir-ne sense pagar-los, per esdevenir el que en anglès diuen un *free rider*. No estan d'acord els economistes en la manera com resoldre el problema, però sí en la idea que aquest és un defecte del mercat que s'ha de resoldre d'una altra manera. Els béns públics no poden ser proveïts pel mercat.

Doncs bé, el meu argument és el següent: el fet que Ausiàs March, Joanot Martorell o els frescos de Santa Maria de Taüll formin part de la nostra cultura és sens dubte un bé públic, no rival i no excloent, que té repercussions àdhuc per a aquells als quals Ausiàs March només els sona com a nom d'un carrer. Si el mercat no pot sostenir aquests béns, llavors estem en perill de ser desposseïts d'aquest llegat. I tenim dret a no ser-ne

desposseïts. Cal una intervenció, fora del mercat, per sostenir les humanitats. *Quod erat demonstrandum.*

Jo, per tant, no sóc pessimista respecte a les humanitats. Renaixeran, dit amb un vers d'un poema i un poeta que m'agraden molt, E. E. Cummings, renaixeran *tenderly* ... com *the smarting beauty of dawn*. I el professor Llovet serà un dels que haurà contribuït a aquesta aurora.

Moltes gràcies.